

0012 - 67060 ✓

19148

รายงานผลการวิจัย

ทุนการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ศึกษาเปรียบเทียบจากกรณีของมูลนิธิสุภานิมิต มูลนิธิ

สงเคราะห์เด็กยากจน และทุนการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ

โดย

นายประสิทธิ์ เถลิงรังสรรค์

นายประเวศน์ คิคอ่าน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ทุนการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต" สำเร็จลง
ได้ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ ที่มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของ
การศึกษาวิจัยนี้ อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการคานทุนการศึกษา ให้สอดคล้อง
กับเจตนารมณ์ของมูลนิธิจากเงินเพื่อสนับสนุน และส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้ไม่หาความ
รู้ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางหนึ่ง

คณะผู้วิจัยจึงขอแสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อ เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ-
ศุภนิมิตแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน (ซี.ซี.เอฟ)
และมหาวิทยาลัยพายัพ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในคำขอข้อมูลที่จำเป็นและสำคัญต่อการ
วิจัย ขอขอบคุณบรรดานักเรียน นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาที่เคยได้รับทุนการศึกษา
ตลอดจนบิดา-มารดา และผู้ปกครองของผู้รับทุนทุกคนที่กรุณาตอบแบบสอบถาม อัน
เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบคุณ คุณอังคาร แดงเรือน ที่ทำหน้าที่เป็นผู้
ช่วยนักวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นทั้งหมด ขอขอบคุณอาจารย์เกษม ศรี-
อินทอง ผู้อำนวยการกองการศึกษาสภาคริสตจักรในประเทศไทย ที่ได้กรุณาอ่าน
และแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์หลายประการ เกี่ยว
กับผลงานวิจัยนี้ และขอขอบคุณคุณประภาภรณ์ สุขจันทร์ ที่กรุณาพิมพ์ต้นฉบับ และ
ผลการวิจัย จนสำเร็จสมบูรณ์เป็นที่ประจักษ์ และจะเป็นเอกสารที่เป็นประโยชน์
ต่อการดำเนินการคานทุนการศึกษาต่อไป

หวังว่าผลงานวิจัยครั้งนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นของการทบทวนและประเมิน
ผลการช่วยเหลือผู้ยากไร้ในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป

คำนำ

เอกสารรายงานผลการวิจัยเล่มนี้เป็นผลงานการวิจัยศึกษาถึงเรื่องทุนการศึกษา
กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยพิจารณาศึกษาประเด็นของผลกระทบที่มีต่อฝ่ายผู้รับทุนในด้าน
ความเข้าใจ ความรู้สึก ทัศนคติในทางสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่มของการพึ่งตนเอง และ
การช่วยเหลือผู้อื่น

การวิจัยศึกษาได้พยายามที่จะให้ได้ว่าซึ่งข้อมูลของความเป็นจริงมากที่สุด แต่
การศึกษาดังกล่าวเป็นเรื่องค่อนข้างลึกซึ้ง และไม่ค่อยมีผู้ทำการวิจัยศึกษามาก่อนอย่างแพร่
หลาย เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจอย่างชัดเจนไม่สับสน จึงนำเสนอในลักษณะของการบรรยาย
ตามความเป็นจริงโดยอาศัยตารางสถิติขั้นพื้นฐาน แต่การศึกษาดังเรื่องที่ไม่มีการสังเกต
ในการพิสูจน์ที่ตายตัวเช่นนี้ ทำให้ผู้วิจัยตระหนักดีว่า ผลที่ได้รับจากการศึกษาคงไม่สมบูรณ์
ครบถ้วน แต่จะมีสิ่งที่จะต้องศึกษากันต่อไป เอกสารรายงานผลการวิจัยเล่มนี้อาจมีส่วนบก-
พร่องและอาจผิดพลาดอยู่บ้าง ผู้วิจัยจึงหวังว่าจะได้รับการอภัย และแจ้งขอพบพร่องดัง
กล่าวรวมทั้งขอเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ ต่อการปรับปรุงแก้ไขในโอกาสเสนอผลงาน
เรื่องใหม่ในอนาคต ผู้วิจัยยินดีรับฟังและพิจารณาข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากผู้อ่าน และ
ขอบคุณในความกรุณาจากทุกท่าน

อนึ่งชื่อโครงการวิจัยฉบับนี้ ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย เดิมใช้หัว
ข้อที่ว่า ทุนการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต: ศึกษาเปรียบเทียบจากกรณีของมูลนิธิศุภนิ-
มิตร กองทุนคริสเตียนเพื่อเยาวชน และทุนการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ" แต่หลังจากทำ
การศึกษาค้นคว้า และสอบถามจากผู้เกี่ยวข้องแล้ว พบว่าชื่อ "กองทุนคริสเตียนเพื่อเยาว-
ชน" นั้น ที่ถูกต้องคือ "มูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน" (ซี.ซี.เอฟ) จึงขอไปรศทำความ
เข้าใจว่า เมื่อกล่าวถึง "กองทุนคริสเตียนเพื่อเยาวชน" นั้นผู้วิจัยหมายถึง "มูลนิธิสง-
เคราะห์เด็กยากจน"

มั่นใจว่าผลการวิจัย และข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คงจะเป็นประโยชน์
ต่อผู้จัดสรรทุน และผู้อ่านในอันที่จะเข้าใจให้การสนับสนุน และดำเนินการด้านทุนการศึกษา
อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของผู้ให้และผู้รับทุน นั่นคือการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตทุกด้านของผู้รับทุนการศึกษาคือสำคัญ

ด้วยความปรารถนาดี

คณะผู้วิจัย

มกราคม 2529

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
คำนำ	ข
บทคัดย่อ	ค
บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
คำจำกัดความในการวิจัย	2
ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้อง	3
สมมุติฐานการวิจัย	14
ระเบียบวิธีวิจัย	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	17
บทที่ 2	18
ประวัติ และพันธกิจของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย	18
ประวัติความเป็นมาของมูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน	35
ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยพายัพ โดยสังเขป	39
บทที่ 3	45
ผลการวิจัย	45
ก. ลักษณะทั่วไปของประชากร	
ข. ทุนการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	
ข.1 การรับทุน	56
ข.2 รูปแบบและลักษณะของทุนการศึกษา	58
ข.3 ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติกับทุนการศึกษา	66
ข.4 ทุนการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความคิดริเริ่มจะรับผิดชอบต่อการศึกษา	72
ข.5 ทุนการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการช่วยเหลือผู้อื่น	77
บทที่ 4	92
สรุป และขอเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	
ก. แบบสอบถาม	
ข. งบประมาณค่าใช้จ่าย	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงประชากรตัวอย่าง	46
1.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้รับทุน	48
1.2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองของผู้รับทุน	50
1.3 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้เคยรับทุน	51
1.4 แสดงสัดส่วนอาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง	52
1.5 แสดงสัดส่วนอาชีพ และรายได้ของผู้เคยรับทุน	54
1.6 แสดงสัดส่วนของผู้รับทุนตามสภาพครอบครัวและการอยู่อาศัย	55
2. แสดงสัดส่วนของผู้รับทุนตามจำนวนของการมีพี่น้องร่วมบิดามารดา และการได้รับทุนของพี่น้อง	60
3. แสดงสัดส่วนของผู้รับทุนตามการ เคยรับทุนจากกองทุน	60
4. แสดงสัดส่วนของผู้ปกครองตามจำนวนเด็กในอุปการะ เด็กในอุปการะที่กำลังศึกษา, และกำลังได้รับทุน	61
5. แสดงสัดส่วนของผู้ปกครองตามสาเหตุที่ให้เด็กขอรับทุนและผู้แนะนำ เรื่องทุน	62
6. แสดงสัดส่วนของผู้รับทุนตามส่วนของผู้ปกครองและรูปแบบทุนที่ได้รับ	63
7. แสดงสัดส่วนของผู้ปกครองตามการมีส่วนร่วมรับผิดชอบการศึกษาของเด็ก	65
8. แสดงสัดส่วนของผู้ปกครองตามความเข้าใจต่อการได้รับทุนของเด็ก	67
9. แสดงสัดส่วนของผู้รับทุน, ผู้ปกครองตามความรู้สึกที่ได้รับทุน	69
10. แสดงสัดส่วนของประชากรตามทัศนคติที่มีต่อผู้ใหญ่ทุน	71
11. แสดงสัดส่วนของผู้รับทุนและผู้ปกครองตามความคิดเห็น เรื่องความรับผิดชอบต่อการศึกษา	73
12. แสดงสัดส่วนของผู้รับทุนและผู้ปกครองตามความคิดเห็น เรื่องการขอทุนในอนาคต	75
13. แสดงสัดส่วนของผู้รับทุนตามความรับผิดชอบการศึกษาในอนาคต	76

	หน้า
14. แสดงสัดส่วนของผู้ปกครองตามความคิดเห็นต่อการขอทุนของเด็กในปีต่อไป เปรียบเทียบกับรายได้ของผู้ปกครอง	78
15. แสดงสัดส่วนของผู้รับทุนตามการมีส่วนร่วมทำงานช่วยเหลือผู้อื่น และการ แสดงน้ำใจต่อผู้ใหญ่	80
16. แสดงสัดส่วนของผู้เคยรับทุนที่รับทุนจากกองทุนครั้งสุดท้ายและระยะเวลา ที่เคยได้รับทุน	83
17. แสดงสัดส่วนผู้เคยรับทุนตามการทำงานกับหน่วยงานที่เคยรับทุนและประ- โยชน์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองจากการเคยรับทุน	84
18. แสดงสัดส่วนผู้เคยรับทุนตามการเคยทำงานบริการช่วยเหลือผู้อื่น และ การช่วยเหลือทุนการศึกษาแก่ผู้อื่น	85
19. แสดงสัดส่วนผู้เคยรับทุนตามประเภทที่เคยได้รับและความคิดเห็นในการจัด สรรทุนแก่ผู้รับทุนในปัจจุบัน	85
20. แสดงสัดส่วนของประชากรตามความต้องการจะทำงานช่วยเหลือบริการผู้อื่น	87
21. แสดงสัดส่วนของประชากรตามเหตุผลที่ต้องการทำงานบริการช่วย เหลือผู้อื่น	89
22. แสดงสัดส่วนของประชากรตามเหตุผลที่ไม่ต้องการทำงานช่วยเหลือผู้อื่น	91

บทคัดย่อ

ในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันทางการศึกษา แต่ในระบบการศึกษาในปัจจุบัน ปรากฏว่าบุคคลที่มีโอกาสรับการศึกษาอย่างเต็มที่จนถึงระดับอุดมศึกษานั้น มักจะมีปัจจัยทางเศรษฐกิจเกื้อหนุนอย่างสำคัญ สำหรับผู้ที่มีปัญหาทางการเงินและขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อใช้จ่ายในการศึกษา ถ้าหากเรียนก็มีความสามารถ ก็อาจได้รับทุนสนับสนุนจำนวนหนึ่ง ส่วนผู้ที่มีความสามารถในระดับปานกลาง มักจะใช้โอกาสในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป ดังนั้นจึงมีองค์การต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในด้านการจัดสรรทุนการศึกษาประเภทต่าง ๆ แก่ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ และมีความประสงค์จะรับการศึกษาตามกำลังความสามารถของตน ให้บรรลุตามความประสงค์ เป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งนับเป็นการลดช่องว่างของผู้เรียนที่มีฐานะดี และฐานะยากจนได้ในระดับหนึ่ง

องค์การเอกชนที่จัดสรรทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในชนบทของประเทศไทย ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในปัจจุบัน โดยมีปรัชญาหรือหลักคำสอนทางศาสนา เป็นรากฐานในการทำบริการ ที่คณะผู้วิจัยสนใจเป็นพิเศษ คือมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย มูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน (ซี.ซี.เอฟ) และมหาวิทยาลัยพายัพ โดยเป็นการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทขององค์กรทั้ง 3 แห่ง ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับทุนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ควยตระหนักว่าทุนการศึกษาที่จัดสรรแก่นักเรียนนักศึกษาเหล่านั้น ควรสร้างความเข้าใจที่ศันคติ และสามัญสำนึกของผู้รับทุนให้กระทำคุณประโยชน์แก่อื่นในโอกาสต่อไป ดังนั้นการศึกษาวิจัยนี้จึงมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

บทนำ เป็นการกล่าวถึงความสำคัญและที่มาของการวิจัย ตลอดจนวัตถุประสงค์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และระเบียบวิธีขั้นตอนของการศึกษาวิจัย ทั้งนี้เพื่อวางรากฐานอันนำไปทำการศึกษาวิจัยต่อไป

บทที่สอง เป็นการศึกษาประวัติความเป็นมาตลอดจนพันธกิจในด้านการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาจากองค์กรและสถาบันทั้งสามแห่ง เพื่อทำความเข้าใจถึงมูลเหตุของการให้บริการและความช่วยเหลือในเรื่องนี้

บทที่สาม เป็นการเสนอข้อมูลต่าง ๆ จากผลของการวิจัย โดยการตอบแบบสอบถามจากผู้รับทุนทั้งสามแห่ง รวมทั้งผู้ปกครองของผู้รับทุนและผู้ที่เคยรับทุนและสำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพแล้ว นอกจากนั้นยังได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลเหล่านั้นที่มีต่อการรับทุนการศึกษา ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต อันเป็นความคิดริเริ่มที่จะช่วยเหลือและรับผิดชอบต่อกันต่อไป

บทที่สี่ เป็นการสรุปจากการศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอนแล้ว พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะเพื่อให้องค์การทั้ง 3 แห่ง รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทุน นำไปทบทวนและพิจารณาเกี่ยวกับการจัดสรรทุนการศึกษา ให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของผู้ให้ทุน อีกทั้งเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้รับทุนต่อไป.

Abstract

As citizen of a nation, one would deserve equal rights to get education. The fact of the educational system in the Present is that chances for education at all levels are for those who are rich and can afford to pay for their education. For those who lack of financial support, the opportunities are narrow except for a few who through academic excellence may be assisted with scholarship. Therefore, there are organizations, both government and non-government agencies, which provide scholarship to fill the need of those who lack tuition fees, until a certain level of study. This is a means to bridge the gap of education for different classes of people in our nation.

There are many non-government organizations and institutions in Thailand which are playing a significant role of providing Scholarship for students to get higher education. Among these organizations, there are the Foundation of World Vision, Christian Children Fund (C.C.F) and Payap University. These three organizations are founded on the basis of Christianity.

This research work is a comparative study of the three organizations as mentioned above. The purpose of this study is to see whether or not the provision of scholarships initiates any creative impact on students regarding their appreciation of such assistance and whether or not it enriches their responsibility to serve others after they graduate from the schools or universities

Chapter one contains the statements of purpose and the method of study to be the foundation of further study.

Chapter two is the study of the history and mission of the Foundation of World Vision, Christian Children Fund (C.C.F) and Papap University, particularly regarding the Provision of Scholarship

Chapter three is an analysis of the data and information provided by questionnaire filled in by scholarship students, parents and graduated students who were once scholarship students. Also, it is the study of attitude to which effect the quality of life of scholarship students and their willingness to serve others is considered.

Chapter four is the conclusion and suggestions to be taken to these three organizations which will hopefully be useful for management, revision and reconsideration on scholarship provision in the future. At the same time these suggestions would be helpful for any further scholarship provision of any agency and institution in the long run.